

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Els regnes hispànics medievals i al-Andalus
Codi	
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs – primer semestre. Optativa del graus en Història i del grau en Arqueologia. Menció en Història Medieval; menció en Història de la Guerra
Horari	http://www.uab.cat/lletres
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Fèlix Retamero
Departament	Ciències de l'Antiguitat i l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB – Facultat de Filosofia i Lletres
Despatx	B7/177
Telèfon (*)	1189
e-mail	felix.retamero@uab.cat
Horari d'atenció	Dimarts i dijous, d'11:30 a 12:30. Horari concertat: dilluns i dimecres, de 10 a 12

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Els propis que marca la normativa del grau.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura suposa un aprofundiment dels grans temes plantejats en les assignatures Història Medieval, de primer curs, i La formació d'Europa i L'Època del Gòtic, de segon curs, en el context de les societats peninsulars durant l'Edat Mitjana. Els objectius principals són:

- Familiaritzar l'estudiant amb els esdeveniments i personatges més destacats de les societats medievals peninsulars
- Donar a conèixer els debats historiogràfics sobre les societats medievals peninsulars
- Explicar les claus dels desenvolupaments específics de les diferents societats peninsulars, des de la desaparició de l'Imperi romà d'Occident al segle V fins a la conquesta final d'al-Andalus al segle XV.
- Plantejar les connexions dels processos de destrucció i de formació de les societats medievals peninsulars amb el trànsit a l'època moderna.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE1. Contextualitzar els processos històrics i analitzar-los des d'una perspectiva crítica
CE3. Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-les críticament
CE9. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques
CE14. Descriure els processos històrics del món medieval
CE17. Emprar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi de la disciplina

Resultats d'aprenentatge

CE3.8. Identificar els processos històrics que van conduir als conflictes bèl·lics
CE14.5 Sintetitzar les explicacions sobre les causes del canvi en les societats de l'Edat Mitjana

Competència

CT1. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi
CT2. Organitzar i planificar la recerca d'informació
CT3. Comunicar oralment i per escrit en la llengua pròpia
CT13. Raonar críticament
CT14. Aprendre de forma autònoma

Competència

CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)
-Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions

6.- Continguts de l'assignatura

1. La fi de Roma i les dinasties "bàrbares" a la Península Ibèrica. La monarquia visigoda (V-VIII)
2. La formació i desenvolupament dels regnes i comtats del nord peninsular. El regne d'Astúries i astur-lleonès; Castella; Navarra; Aragó i els comtats catalans (segles VIII-XI)
3. La conquesta del 711 i la formació d'al-Andalus. La dinastia Omeia (VIII-XI)
4. Les dinasties taifes i els almoràvits. Les conquestes més primerenques en el context de la Primera i Segona croada. Alfons VI i la conquesta de Toledo. El Cid (segles XI-XII).
5. La dinastia almohade. Les Navas de Tolosa. Les conquestes del País Valencià, de les Illes, de Múrcia i de la Vall del Guadalquivir. La Corona d'Aragó i el Regne de Castella al segle XIII.
6. La "crisi" del segle XIV a les societats peninsulars. La Pesta Negra. La guerra a Castella i a la Corona d'Aragó. Les revoltes. Els problemes successoris.
7. L'emirat nassari de Granada i la conquesta final.
8. Els antecedents medievals de les colonitzacions modernes.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

ACTIVITAT DIRIGIDA 40%

Assistència a classes teòriques dirigides per el/la professor/a.
Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el/la professor/a.
Lectura comprensiva de textos.

ACTIVITAT AUTÒNOMA 55%

Estudi personal.
Preparació de presentacions orals
Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

AVALUACIÓ 5%

Realització de proves escrites
Revisió de resultats

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Activitats dirigides: 30%

Classes teòriques dirigides pel professor	36 hores	-Descriure les estructures socials i polítiques de les societats medievals peninsulars
Pràctiques a l'aula	9 hores	-Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals -Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi -Raonar críticament -Treballar i discutir respectant tots els punts de vista -Comunicar oralment
Metodologia: classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup; introducció i presentació d'un cas; anàlisi, i discussió crítica		

Supervisades

Autònomes i següent

Activitat autònoma: 60%

Estudi personal	70 hores	-Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi -Aprendre de forma autònoma
Recerca bibliogràfica i documental	20 hores	- Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals

**Seguiment i
avaluació**

Activitat de seguiment i
avaluació: 10%

Sessions de tutorització	9 hores	-Resoldre problemes metodològics -Gestionar la informació
Realització d'exercicis	3 hores	-Descriure les estructures socials i polítiques de les societats medievals peninsulars -Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals -Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi -Comunicar per escrit
Correcció d'exercicis en grup	3 hores	

8.- Avaluació

La matèria s'avaluarà mitjançant l'aplicació dels següents procediments:

1. Dues proves parcials: 60 % nota final
2. Realització de treballs, ressenyes, resums comentaris analítics sobre els textos i altres documents proposats (quadres, gràfics, mapes, imatges ...) i/o preparació de comentaris orals i seminaris: 40%

Es reavaluaran les activitats d'avaluació lliurades en els terminis establerts pel professor/a de l'assignatura; en cap cas es podrà presentar un exercici per primera vegada durant el període de reavaluació. Només es considerarà un alumne "no presentat" si ha lliurat menys del 40% de les evidències avaluable del total de l'assignatura.

La còpia de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) suposa un 0 en la qualificació de l'exercici i que l'alumne perdi la convocatòria del total de l'assignatura.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Es tindran en compte els casos particulars que rebran, com no podria ser d'altra manera, un tractament particular.

9- Bibliografia i enllaços web

- Arce, J., *Esperando a los árabes. Los visigodos en Hispania (507-711)*, Marcial Pons, Madrid, 2011
- Barceló, M., *El sol que salió por Occidente*, Universidad de Jaén, 1997 (edició revisada i ampliada publicada per la Universitat de València, 2010)
- M. Barrios; R. Peinado, dirs., *Historia del Reino de Granada*, 3 vols., Universidad de Granada, 2000.
- Fernández Conde, F.J., *La España de los siglos XIII al XV*, Nerea, 2004
- García Fitz, *La Edad Media. Guerra e ideología*, Sílex, 2003
- Guichard, P., *De la expansión árabe a la Reconquista: esplendor y fragilidad de al-Andalus*, El Legado Andalusí, Granada, 2002.
- Isla, A., *La alta edad media. Siglos VIII-XI*, Síntesis, Madrid, 2002
- Manzano, E., *Historia de España*, vol. 2, *Épocas medievales*, Crítica, Barcelona, 2010
- Monsalvo, J.M., *Atlas histórico de la España Medieval*, Madrid, Síntesis, 2010
- Powers, J., *A society organised for war. The Iberian municipal militias in the Central Middle Ages, 1000-1284*, University of California Press, 1988
- Ruiz, T., *Las crisis medievales (1300-1474)*, Crítica, Barcelona, 2008
- Sesma, A., *La corona de Aragón en el centro de su historia, 1208-1458*, 2012

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE